

С. В. Селіщев,

кандидат економічних наук,

доцент Національного центру обліку та аудиту,

Національна академія статистики, обліку та аудиту,

E-mail: 120777@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6298-2335>

Структурний аспект перевірки безперервності діяльності підприємства при проведенні внутрішнього аудиту

Стаття містить результати дослідження з подальшого розроблення підходів до оцінки ризиків безперервності діяльності, пов'язаних із внутрішнім аудитом підприємства. Особливу увагу в роботі приділено організації внутрішнього аудиту безперервності діяльності для груп подій або умов, які окремо чи в сукупності можуть поставити під значний сумнів обґрунтованість припущення про безперервність діяльності.

Метою статті є подальше розроблення підходів до визначення ризиків впливу ефективності внутрішнього аудиту на оцінку аудитором ризику припинення діяльності підприємства.

Аналіз чинної практики свідчить, що впровадження такого елементу системи внутрішнього контролю, як внутрішній аудит або не використовується взагалі, або виконується суто формально. Водночас відсутність або низька ефективність служби внутрішнього аудиту, основним завданням якої є моніторинг системи внутрішнього контролю, зумовлюють зростання аудиторського ризику контролю, що своєю чергою підвищує загальний рівень аудиторського ризику. Така ситуація зумовлює необхідність збільшення обсягів і, як наслідок, часу аудиторської перевірки.

З огляду на результати проведених досліджень сучасної практики функціонування служби внутрішнього аудиту на вітчизняних підприємствах показано, що у більшості випадків має місце переважно формальний підхід до реалізації її функцій, зокрема в аспекті забезпечення контролю за показниками фінансового стану, критичні значення яких можуть свідчити про ймовірність припинення діяльності підприємства, а їх неврахування – напряму призвести до цього.

Аналіз науково-методичної бази свідчить про недостатність матеріалів щодо створення ефективної системи внутрішнього контролю за стратегічними фінансовими показниками і як наслідок – про відсутність ефективної концепції її моніторингу з боку внутрішнього аудиту.

В роботі запропоновано комплексну функціональну модель, що включає такі елементи: постановка завдання для служби внутрішнього аудиту; ідентифікація джерел необхідної інформації та методика оцінки її достовірності; концептуальна основа забезпечення виконання функцій внутрішнього аудиту. Зазначена модель уможливує дослідження поелементного складу системи внутрішнього аудиту в аспекті оцінювання ризику припинення діяльності підприємства.

Ключові слова: *внутрішній аудит, зовнішній аудит, міжнародні стандарти аудиту, припущення про безперервність, оцінка, аудиторський ризик.*

Постановка проблеми. Згідно з Розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 05.06.2014 р. № 1772 “Про затвердження Порядку проведення внутрішнього аудиту (контролю) у фінансових установах”, створення підрозділів внутрішнього аудиту є обов'язковим лише для суб'єктів господарювання, які набувають статусу фінансової установи [2]. Для інших суб'єктів господарювання створення служби внутрішнього аудиту має рекомендований характер, хоча ця служба, відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, є ключовим елементом системи внутрішнього контролю. Основним завданням служби внутрішнього аудиту є моніторинг

системи внутрішнього контролю підприємства. Відносно аудиту фінансової звітності встановлено, що запровадження такого елементу системи внутрішнього контролю, як внутрішній аудит на українських підприємствах наразі або не використовується взагалі, або виконується суто формально. Зокрема, це стосується контролю за показниками фінансової звітності, які можуть свідчити про ймовірність припинення діяльності підприємства (це, наприклад, чисті активи, дебіторська заборгованість, короткострокові зобов'язання). Водночас відсутність або низька ефективність служби внутрішнього аудиту зумовлюють підвищення аудиторського ризику контролю, що своєю чергою підвищує загальний рівень аудиторського ризику. Така ситуація спричинює необхідність

збільшення обсягів і, як наслідок, – часу аудиторської перевірки.

Матеріали та методи. Актуальності у цьому сенсі набувають дослідження, спрямовані на подальший розвиток та адаптацію загальнонаукових підходів, висвітлених у нормативних документах і працях учених [3–12], до оцінки ризиків впливу ефективності внутрішнього аудиту на оцінку аудитором ризику припинення діяльності підприємства.

Методичною основою дослідження є загальнофілософські, загальнонаукові методи пізнання, спеціальні методи та методичні прийоми, зокрема конкретизація й абстрагування. При розкритті концептуальних і методичних засад побудови системи контролю особливу увагу приділено забезпеченню дотримання принципу безперервності.

Метою статті є дослідження та подальше розроблення підходів до оцінки ризиків впливу ефективності внутрішнього аудиту на оцінку аудитором ризику припинення діяльності підприємства.

Результати та їх обговорення. Передумовою виникнення внутрішнього аудиту в пострадянських підприємствах стало протиставлення ризик-орієнтованого та вибіркового контролю концепції тотального контролю, що передбачає встановлення загальної сукупності правил ведення господарської діяльності та внаслідок цього – сукупності правил контролю за такою діяльністю. Виявленням невідповідностей між господарськими фактами та правилами й покаранням винних займався відділ внутрішнього контролю. Основними недоліками тої системи була перш за все певна зарегульованість одних процесів та ігнорування інших. Зазначена стандартизація призводила до бюрократизації господарської діяльності та як наслідок – до формального підходу до організації контролю. Своєю чергою концепція внутрішнього аудиту передбачає розподіл внутрішнього контролю підприємства на безпосередньо систему внутрішнього контролю та підрозділ нагляду за нею – підрозділ внутрішнього аудиту. Т. Каменська та О. Редько наголошують, що цілями здійснення внутрішнього аудиту є оцінка ефективності діючої на підприємстві системи управління та контролю [7, с. 167]. Головними функціями внутрішнього аудиту є [6, с. 174]:

– ідентифікація ризиків шахрайства та корупції під час виконання господарських операцій на підприємстві;

– побудова системи внутрішнього контролю, адекватної ідентифікованим ризикам;

– моніторинг ефективності функціонування системи внутрішнього контролю.

Узагальнюючи розроблені вітчизняними фахівцями наукові підходи до побудови ризик-орієнтованої системи внутрішнього контролю [4–

12], можна виокремити напрями побудови такої системи, серед яких:

- визначення стратегії внутрішнього аудиту;
- реалізація ризик-орієнтованого підходу при впровадженні розробленої стратегії у практику управління;
- побудова внутрішньогосподарських зв'язків, які забезпечують ефективність внутрішнього контролю та реалізацію заходів з внутрішнього аудиту;
- побудова інформаційних зв'язків, які забезпечують ефективність внутрішнього контролю та реалізацію заходів з внутрішнього аудиту;
- забезпечення можливостей моніторингу системи внутрішнього контролю службою внутрішнього аудиту.

При побудові системи внутрішнього аудиту насамперед необхідно забезпечити взаєморозуміння між управлінським персоналом та внутрішнім аудитом щодо стратегічних цілей і завдань. На цьому етапі визначаються види господарських операцій та характерні для них ризики, формується основна методична концепція виявлення окреслених ризиків і реакції на них. Наступним кроком є виявлення факторів, які можуть зумовити виникнення господарських ризиків, їх класифікація, методики ідентифікації та контролю. З огляду на підготовлений та затверджений розподіл функцій і повноважень розробляються методики та стандартні програми внутрішнього аудиту, які регламентують процедурне забезпечення, спрямоване на виявлення, ідентифікацію та моніторинг господарських ризиків.

Підґрунтям побудови системи внутрішнього контролю є інтегрованість операцій з контролю в господарські операції підприємства, тобто процес контролю має бути обов'язковою частиною господарського процесу.

Сучасний етап історії уніфікації вимог до системи внутрішнього контролю підприємств почався в 1985 році у США, коли за участю та на кошти п'яти професійних саморегульованих організацій: AICPA (American Institute of Certified Public Accountants), Американської Асоціації обліку та звітності (American Accounting Association), FEI (Financial Executives Institute), Інституту внутрішніх аудиторів (Institute of Internal Auditors, ІА) та Інституту фахівців управлінського обліку (Institute of Management Accountants) було створено Національну комісію з питань шахрайства у фінансовій звітності. За ім'ям першого голови, Дж. С. Тредвея (J. C. Treadway) комісія нині є відомою як Комісія Тредвея. Результатом роботи став документ, представлений громадськості у 1992 році під назвою "Інтегрована концепція внутрішнього контролю" (Internal Control Integrated Framework). Коротко документ прийнято називати за найменуванням комітету-організатора: концепцією COSO, моделлю COSO, або просто

COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). Елементи внутрішнього контролю, відповідно до системи COSO, включають: 1) контрольне середовище; 2) оцінку ризику; 3) заходи контролю; 4) збирання й аналіз інформації, а також її передачу за призначенням; 5) моніторинг і виправлення помилок [7, с. 167].

Слід зауважити, що у науковій літературі існує певна плутанина між поняттями “система внутрішнього контролю” та “внутрішній аудит”. Тут необхідно здійснити певні уточнення. Аналіз

визначень терміна “внутрішній контроль” різними науковцями (табл. 1) свідчить, що вони переважно розглядають його як систему чи процес організації або виконання управлінським персоналом та іншими працівниками підприємства заходів з метою забезпечення ефективності й законності господарських операцій, що відбуваються. Для розуміння внутрішнього аудиту як елементу системи внутрішнього контролю таке визначення є недостатньо коректним, оскільки не дозволяє розкрити сутність внутрішнього аудиту.

Таблиця 1

Наукові підходи до визначення терміна “внутрішній контроль”

№	Автор	Трактування терміна
1	Є. В. Калюга, [5, с. 56]	Система безупинного спостереження за ефективністю використання майна підприємства, законністю й доцільністю господарських операцій і процесів, збереженням грошових коштів і матеріальних цінностей
2	В. Ф. Максимова, [9, с. 134]	Упорядкована, комунікативна, відкрита кібернетична, інформаційна система зі стохастичним характером зв'язку елементів, якій притаманні процеси обміну інформацією з довкіллям
3	Т. О. Каменська, [7, с. 347]	Процес, що повинен реалізовуватися постійно повноважними органами управління (починаючи з наглядової ради, менеджерів усіх рівнів) і співробітниками підприємства із застосуванням певних процедур і методів контролю на базі доступної інформації
4.	С. М. Петренко, [10, с. 13]	Комплекс контрольних дій, організованих власником і керівництвом підприємства і спрямованих на досягнення мети підприємства з позиції оцінки управлінської діяльності щодо різних рівнів управління в частині ідентифікації і зниження ризиків ведення бізнесу
5	Міжнародні стандарти аудиту [3, с. 27]	Процес, розроблений, запроваджений і підтримуваний тими, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінським персоналом, а також іншими працівниками, для забезпечення достатньої впевненості щодо досягнення цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірності фінансового звітування, ефективності та результативності діяльності, а також дотримання застосовних законів і нормативних актів. Термін “заходи контролю” стосується кожного окремого аспекту одного чи кількох компонентів системи внутрішнього контролю

Своєю чергою аналіз підходів до визначення внутрішнього аудиту (табл. 2) здебільшого зводиться або до його ототожнення з внутрішнім контролем, або до його розкриття через функціо-

нальну сутність – тобто як діяльність, спрямовану на певні процедури перевірки ефективності та законності господарських операцій, що відбуваються на підприємстві.

Таблиця 2

Наукові підходи до визначення терміна “внутрішній аудит”

№	Автор	Трактування терміна
1	Міжнародні стандарти аудиту [3, с. 27]	Внутрішні аудитори (Internal auditors) – фізичні особи, обов'язком яких є виконання функцій внутрішнього аудиту. Внутрішні аудитори можуть працювати у підрозділі внутрішнього аудиту або в аналогічному підрозділі
2	Дмитренко І. М., [4, с. 351]	Внутрішній аудит – це перевірка дотримання встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку і надійності функціонування внутрішнього контролю
3	В. П. Пантелеєв, М. Д. Корінько, [11, с. 23]	Внутрішній аудит – це діяльність з оцінювання, яка організована в межах суб'єкта господарювання і яку виконує окремий його відділ чи окрема особа

З метою найбільш повного вираження функціональної сутності внутрішнього аудиту його необхідно виокремити із системи внутрішнього контролю. Отже, внутрішній контроль розглядатимемо як систему господарських операцій та інформаційних взаємозв'язків, сформованих так, що забезпечення реалізації основних завдань контролю – тобто запобігання шахрайству та корупції – є інтегрованим у ці процеси, а не є окремою діяльністю. Водночас внутрішній аудит – це окрема діяль-

ність, спрямована на оцінку ефективності системи внутрішнього контролю, її моніторинг, оцінку ризиків невиявлення нею фактів шахрайства та корупції. Тобто внутрішній аудит контролює не саму господарську діяльність підприємства, а діяльність системи контролю за нею.

Згідно зі ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», принцип безперервності бухгалтерського обліку та фінансової звітності передбачає оцінку активів

та зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі [1]. В аспекті внутрішнього аудиту порушення принципу безперервності діяльності підприємства необхідно визначити основний спектр її загроз. До типового переліку загроз безперервності діяльності відносять фінансові та операційні загрози. Першу групу складають: перевищення сум зобов'язань над активами; позики з відсутністю можливості погашення або пролонгації; збитки від господарської діяльності; ознаки неможливості подальшої підтримки пов'язаними сторонами; низькі фінансові показники; знецінення активів; борги за дивідендами. До операційних загроз належать: плани керівництва підприємства щодо ліквідації або банкрутства; скорочення або ротація керівного складу; скорочення обсягів реалізації через втрату важливих клієнтів; брак працівників; брак ресурсів; недотримання вимог до рівня дебіторської та кредиторської заборгованості; наявність судових спорів, які у негативному випадку суб'єкт не зможе задовольнити; зміни нормативно-правової бази, які можуть призвести до скорочення обсягів виробництва та реалізації. Зважаючи на вищезазначене, функціональна структура внутрішнього аудиту щодо оцінки й запобігання таким ризикам, їх ідентифікації та своєчасного документування складається з таких елементів: 1) регламентування; 2) документування; 3) планування [7, с. 180].

1. Регламентування – ряд правил, нормативів, стандартів і методів, які ідентифікують та обмежують спосіб діяльності у суспільних процесах. З регламентацією також пов'язують не тільки законодавчі норми та акти. Регламент – це сукупність послідовних дій, які мають директивну, тобто обов'язкову до виконання, сутність, базуються на владі, примусі, підпорядкованості, та урегульованості. Характерною рисою регламентування є відсутність ідентифікації осіб, залучених у процес, та визначених строків реалізації. Регламентування належить до організаційних методів управління, серед яких також виділяють нормування та проектування. Крім того, існують розпорядчі методи управління (зокрема інструктування, наказ, постанова) при реалізації яких визначають імена виконавців та строки виконання.

Регламентування та стандартизація визначають основу координаційного проектування існуючих і створюваних господарських процесів. Головна функція координаційного регламентування передбачає встановлення послідовності дій, що підлягають для виконання, та характеризує зміст і процедуру координаційної діяльності (облікова політика, статут підприємства, стандарти контролю, положення, керівництво, правила складання плану тощо). Координаційне нормування контролю охоплює показники критичних значень витрат часу і

ресурсів під час проведення процедур з контролю та процесів контролю в цілому по підприємству, фірмі.

Для дій у стандартних ситуаціях призначені координаційні методи, а засновані на них розпорядчі – здебільшого для нестандартних ситуацій. До розпорядчих методів, окрім вищезазначених, також належать вказівка, розпорядження, порада. Організація структури управління внутрішнім контролем на підприємстві стосується трудових, господарських та морально-етичних відносин. До розпорядчих методів, окрім вищезазначених, також належать вказівка, розпорядження, порада. Організація структури управління внутрішнім контролем на підприємстві стосується трудових, господарських та морально-етичних відносин.

2. Документування – відображення даних щодо окремих господарських операцій або їх сукупностей відповідно до визначених законів і правил. Це реєстрація різними методами на фізичному носії даних про дії, прецеденти та господарські процеси, а також наділення цих даних ідентифікаторами, тобто певними реквізитами як визначальними складовими. Загалом близько 70% загальної документації створюється у паперовій формі, 10% – це впорядковані дані в електронному форматі (файли текстових програм, електронні бази даних), а 20% – неструктуровані відомості в електронному форматі (повідомлення та ін.).

Існують різноманітні методи документування. З допомогою текстових інструментів документується діяльність державних органів, підприємств і окремих осіб. Технічне документування є способом матеріальної фіксації технічної думки. Промислові документи підбивають підсумок будівельного, науково-технічного проектування, конструювання та інших результатів. Технічні документи містять записи про технічні процеси, використання матеріалів, праці, інших ресурсів, а також креслення, ескізи, графіки тощо.

Поширеними є методи фото-, відео- та аудіодокументування. Фотодокументи є наочними, створюються під час подій та мають значну цінність. Кінодокумент – це образотворчий візуальний документ, що сформований методом відеозапису і відображає дії у динаміці, в русі. Аудіодокумент – це голосовий запис, зафіксований відповідною технікою звукозапису.

Електронні документи містяться у цифровій формі на спеціальних носіях (дисках, флеш-картах, картах пам'яті). Запис даних на електронні носії здійснюється за допомогою спеціальних комп'ютерних програм. Електронний документ може бути засвідчений електронним підписом – унікальним програмним кодом, доступ до якого має визначене коло осіб. Електронні документи, як і паперові документи, мають ряд переваг та недоліків. Основною перевагою електронних документів є зручність обробки та зберігання

ня, а недоліком – можливість доступу виключно за допомогою програмного й апаратного забезпечення.

3. Планування – це визначення головної стратегії і тактики аудиту, обсягу перевірки, конкретних методів і термінів проведення аудиту, видів та послідовності здійснення аудиторських процедур, необхідних для висловлення незалежної думки про достовірність фінансової звітності. Метою планування є встановлення найважливіших напрямів аудиту для ефективного виконання завдань з аудиту [3, с. 356].

Підсумком планування вважається:

- 1) проєкт або концепція планів;
- 2) визначення завдання та цілей;
- 3) формування програми операцій;
- 4) варіаційне формування програми (варіаційне планування);
- 5) виявлення необхідних ресурсів і засобів їх придбання;
- 6) встановлення конкретних виконавців і доведення планів до їх відома;

7) закріплення підсумків планування у фізичному вигляді, наприклад у формі розкладу, моделі, наказу в письмовому виді, директиви.

Отже, з метою оцінки ефективності внутрішнього аудиту безперервності діяльності необхідно визначити, наскільки зазначені вище функціональні елементи внутрішнього аудиту (планування, документування та ін.) охоплюють контроль та оцінку ризику припинення діяльності, спричиненого, наприклад, фінансовими загрозами (перевищення сум зобов'язань над активами, позики з відсутністю можливості погашення або пролонгації та ін.). На основі детального опрацювання фінансових факторів припинення діяльності нами запропоновано функціональну модель внутрішнього аудиту безперервності діяльності (рис. 1, розроблено автором на основі [3]). Модель надає можливість дослідження поелементного складу системи внутрішнього аудиту в частині оцінки ризику припинення діяльності та моніторингу системи внутрішнього контролю.

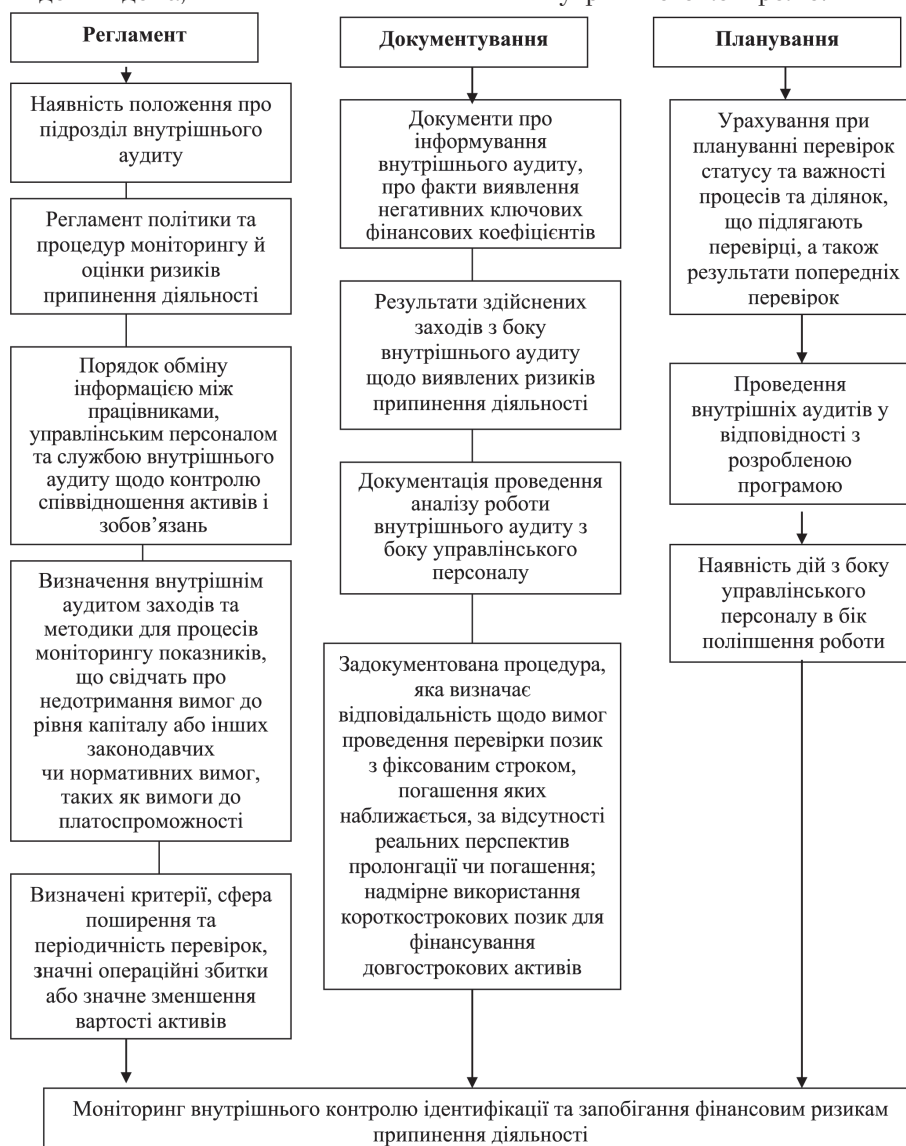

Рис. 1. Модель внутрішнього аудиту безперервності діяльності

За результатами розгляду структурних елементів та їх особливостей може бути всебічно проаналізована кожна із зазначених загроз. Це дозволяє створити фундаментальну основу для побудови системи внутрішнього контролю, знизити до прийняттого рівня аудиторський ризик невиявлення та ризик контролю при проведенні зовнішнього аудиту.

Висновки та рекомендації. Результати досліджень чинної практики функціонування служби внутрішнього аудиту на підприємствах часто свідчать про суто формальний підхід до реалізації її функцій, зокрема в аспекті забезпечення контролю за показниками фінансового стану, критичні значення яких можуть напряму призвести до припинення діяльності підприємства.

Аналіз науково-методичної бази засвідчує недостатність матеріалів щодо організації ефектив-

ної системи внутрішнього контролю за стратегічними фінансовими показниками та, як наслідок, відсутність ефективної концепції її моніторингу з боку внутрішнього аудиту.

Запропоновано комплексну функціональну модель, що включає такі елементи: 1) постановка завдання для служби внутрішнього аудиту; 2) ідентифікація джерел необхідної інформації та методика оцінки її достовірності; 3) концептуальна основа забезпечення виконання функцій внутрішнього аудиту. Модель надає можливість дослідження елементного складу системи внутрішнього аудиту у частині оцінки ризику припинення діяльності та моніторингу системи внутрішнього контролю.

Операційні та інші загрози припинення діяльності підприємства автор планує розглядати у подальших дослідженнях.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV станом на 02.04.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Порядок проведення внутрішнього аудиту (контролю) у фінансових установах: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 05.06.2014 р. № 1772. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z088514#n15>
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016–2017 року // Офіційний вебсайт Аудиторської палати України. URL: <https://www.apu.net.ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-miznarodni-standarti-kontrolu-yakosti-2016-2017>
4. Дмитренко І. М. Аудит корпоративних систем: теорія, методологія, організація: монографія. Київ: Кондор, 2017. 540 с.
5. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль в системі управління: монографія. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2002. 360 с.
6. Каменська Т. О. Внутрішній аудит: сучасний погляд: монографія. Київ: "Інформ.-аналіт. агентство", 2010. 499 с.
7. Каменська Т. О., Редько О. Ю. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практ. посіб. Київ: ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2015. 375 с.
8. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: підруч. Київ: Каравела, 2009. 544 с.
9. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку: монографія. Київ: АВРІО, 2005. 264 с.
10. Петренко С. М. Внутрішній контроль діяльності підприємств і його інформаційне забезпечення: теорія, методологія, організація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.09 "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)". Київ, 2016. 35 с.
11. Пантелеєв В. П., Корінько М. Д. Внутрішній аудит: навч. посіб. Київ: ДАСОА, 2006. 247 с.
12. Редько О. Ю. Аудит в Україні. Морфологія: монографія. Київ: ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2008. 493 с.

References

1. Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 996-XIV, stanom na 02.04.2020 r. [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine. Law of Ukraine of July 16, 1999 № 996-XIV as of April 02, 2018]. [zakon4.rada.gov.ua](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Poriadok provedennia vnutrishnoho audytu (kontroliu) u finansovykh ustanovakh: Rozporiadzhennia Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuivannia u sferi rynkiv finansovykh posluh vid 05.06.2014 r. № 1772. [The procedure of internal audit (control) in financial institutions: Order of the National

Commission for State Regulation of Markets of financial services of June 05, 2014 № 1772]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-14#n15>

3. Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti, ta suputnikh posluh, vydannia 2016–2017 roku [International Standards on Quality Control, Audit, Review, Other Assurance, and Related Services: 2016–2017 Ed.]. *www.apu.net.ua*. Retrieved from <https://www.apu.net.ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-2016-2017> [in Ukrainian].

4. Dmytrenko, I. M. (2017). *Audyt korporativnykh system: teoriia, metodolohiia, organizatsiia* [Audit of corporate systems: theory, methodology, organization]. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].

5. Kaliuha, Ye. V. (2002). *Finansovo-hospodarskyi control u systemi upravlinnia* [The financial and economic control in the management system]. Kyiv: Elga, Nika-Centre [in Ukrainian].

6. Kamenska, T. O. (2010). *Vnutrishnii audyt: suchasnyi pohliad* [Internal audit: the modern view]. Kyiv: DP “Inform.-analit. ahentstvo” [in Ukrainian].

7. Kamenska, T. O., & Redko, O. Iu. (2015). *Vnutrishnii kontrol i audyt v upravlinni* [Internal Control and Audit in Management]. Kyiv: DP “Inform.-analit. ahentstvo” [in Ukrainian].

8. Kulakovska, L. P., & Picha, Yu. V. (2009). *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Organization and methods of audit]. Kyiv: Karavela [in Ukrainian].

9. Maksimova, V. F. (2005). *Vnutrishnii control ekonomichnoi diialnosti pidpriemstva – systemnyi pidkhid do rozvytku* [Internal control of economic activities of industrial enterprises – a system approach to development]. Kyiv: AVRIO [in Ukrainian].

10. Petrenko, S. M. (2010). *Vnutrishnii kontrol diialnosti pidpriemstva i yoho informatsiine zabezpechennia* [Internal control of the company and its information support]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

11. Panteleiev, V. P., & Korinko, M. D. (2006). *Vnutrishnii audyt* [Internal audit]. Kyiv: DASOA [in Ukrainian].

12. Redko, O. Yu. (2008). *Audyt v Ukrayini. Morfolohiia* [Audit in Ukraine. Morphology]. Kyiv: DP “Inform.-analit. ahentstvo” [in Ukrainian].

S. V. Selishchev,

PhD in Economics,

Associate Professor of National Center for Accounting and Audit,

National Academy of Statistics, Accounting and Audit,

E-mail: 120777@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6298-2335>

Structural Aspect of Checking the Continuity of the Enterprise during Internal Audit

The article presents the results of the study and the further development of approaches to assessing the continuity risks associated with the internal audit of the enterprise. Particular attention is given in the article to the organization of internal audit of termination of activity for groups of events or conditions, which alone or in the aggregate may call into question the validity of the assumption of continuity of activity.

The purpose of the article is to research and further develop approaches to assessing the risk assessment of the impact of internal audit effectiveness on the auditor's assessment of the risk of termination of the enterprise.

Current practice research shows that the implementation of an element of internal control, such as internal audit, is either not used at all, or is carried out in a purely formal manner. In particular, it concerns the control over the financial statements, which indicate the probability of termination of the enterprise. In turn, the lack or low efficiency of the internal audit service, whose main task is to monitor the internal control system, causes an increase in audit risk of control, which in turn increases the overall level of audit risk. This situation necessitates an increase in volumes and as a result of audit time.

In view of the results of the conducted researches of the current practice of functioning of the internal audit service at the enterprises, in most cases there is a purely formal approach to its functions, in particular in the aspect of ensuring control over the financial status indicators, the critical values of which can directly lead to the termination of the activity of the enterprise.

The analysis of the scientific and methodological base shows the lack of materials, the organization of an effective system of internal control over strategic financial indicators, and as a consequence of the lack of an effective concept of its monitoring by the internal audit.

We have proposed a comprehensive functional model that includes the following elements: 1) setting an assignment for the internal audit service; 2) identification of sources of necessary information and method of assessment of its reliability; 3) conceptual basis for ensuring the performance of internal audit functions.

Key words: *internal audit, external audit, international auditing standards, continuity assumptions, assessment, audit risk.*

Бібліографічний опис для цитування:

Селішев С. В. Структурний аспект перевірки безперервності діяльності підприємства при проведенні внутрішнього аудиту. *Статистика України*. 2020. № 2–3. С. 155–162. Doi: 10.31767/su.2-3(89-90)2020.02-03.16.

Bibliographic description for quoting:

Selishchev, S. V. (2020). Strukturnyi aspekt perevirky bezperernosti diialnosti pidpriemstva pry provedenni vnutrishnoho audytu [Structural Aspect of Checking the Continuity of the Enterprise during Internal Audit]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 2–3, 155–162. Doi: 10.31767/su.2-3(89-90)2020.02-03.16.